

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” **XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL**

PSIXOLOGIK BILIMLARNI SUN’IY INTELLEKT YORDAMIDA OSHIRISH YO‘LLARI

Maqsuda Norbosheva

**TISU, Pedagogika va psixologiya kafedrasi dotsenti,
psixologiya f.f.d. PhD**

Annotatsiya

Mazkur maqolada psixologik bilimlarni rivojlantirish va samaradorligini oshirishda sun’iy intellekt texnologiyalarining o’rni tahlil qilinadi. Shuningdek, sun’iy intellektning psixologik diagnostika, ta’lim, ilmiy tadqiqot va amaliy psixologiya sohalarida qo‘llanilish imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqot davomida sun’iy intellektning afzalliklari, kamchiliklari hamda psixologik bilimlarni shakllantirishdagi innovatsion usullari ko‘rib chiqiladi.

***Kalit so‘zlar:** sun’iy intellekt, psixologiya, psixologik bilim, raqamli texnologiyalar, psixologik diagnostika, virtual ta’lim, chatbot, innovatsion metodlar.*

Kirish. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida sun’iy intellekt (SI) inson faoliyatining deyarli barcha sohalariga kirib bormoqda. Xususan, ta’lim va psixologiya sohalarida SI texnologiyalaridan foydalanish yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Psixologik bilimlarni oshirishda sun’iy intellektning qo‘llanilishi ta’lim sifatini yaxshilash, diagnostika jarayonlarini avtomatlashtirish va inson psixikasini chuqurroq o‘rganishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda insonlarning ruhiy salomatligini saqlash, stress va psixologik muammolarni erta aniqlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu sababli sun’iy intellekt asosidagi dasturlar, chatbotlar va virtual platformalar psixologik xizmatlarni keng ommaga yetkazishda muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda.

Sun’iy intellektning boshqa sohalar kabi, psixologiyadagi o‘rni ham ahamiyatli. Sun’iy intellekt — bu inson tafakkuriga xos bo‘lgan o‘rganish, tahlil qilish, qaror qabul qilish kabi jarayonlarni kompyuter tizimlari orqali amalga oshirish texnologiyasidir. Psixologiyada SI texnologiyalari inson xulq-atvori, hissiy holati va individual xususiyatlarini tahlil qilish imkonini beradi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Sun'iy intellekt yordamida:

- psixologik test natijalari avtomatik tahlil qilinadi;
- emotsional holat aniqlanadi;
- shaxsning psixologik portreti shakllantiriladi;
- individual ta’lim tavsiyalari ishlab chiqiladi.

Bu esa psixologik bilimlarni yanada chuqurroq o‘zlashtirish imkonini yaratadi.

Psixologik bilimlarni oshirishning asosiy yo‘llari

1. Interaktiv ta’lim platformalari

Sun’iy intellekt asosidagi platformalar foydalanuvchining bilim darajasini aniqlab, unga mos o‘quv materiallarini tavsiya qiladi. Bunday tizimlar:

- individual yondashuvni ta’minlaydi;
- bilimdagi bo‘shliqlarni aniqlaydi;
- o‘quv samaradorligini oshiradi.

Masalan, virtual o‘quv tizimi talabning qaysi mavzuda qiyinchilikka duch kelayotganini aniqlab, qo‘shimcha topshiriqlar beradi.

2. Psixologik chatbotlardan foydalanish

Psixologik chatbotlar foydalanuvchilarga:

- stressni kamaytirish;
- motivatsiyani oshirish;
- hissiy holatni boshqarish bo‘yicha tavsiyalar beradi.

Bunday texnologiyalar ayniqsa yoshlar orasida psixologik savodxonlikni oshirishda samarali hisoblanadi.

3. Virtual reallik texnologiyalari

Virtual reallik (VR) texnologiyalari psixologik treninglarda keng qo‘llanilmoqda. Ular yordamida:

- ijtimoiy vaziyatlar modellashtiriladi;
- kommunikativ ko‘nikmalar rivojlantiriladi;
- stressli holatlarga moslashish mashq qilinadi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Bu usul amaliy psixologik bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi.

4. Psixologik diagnostikani avtomatlashtirish

SI texnologiyalari temperament, xarakter va emotsional holatni aniqlovchi testlarni tezkor tahlil qilish imkonini beradi. Natijada:

- inson omiliga bog‘liq xatolar kamayadi;
- diagnostika aniqligi oshadi;
- vaqt tejaladi.

5. Katta ma’lumotlarni tahlil qilish

Big Data texnologiyalari yordamida millionlab insonlarning psixologik holati va xulq-atvoriga oid ma’lumotlar tahlil qilinadi. Bu:

- yangi ilmiy xulosalar chiqarish;
- jamiyatdagi psixologik muammolarni aniqlash;
- profilaktik choralarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Sun’iy intellektning afzalliklari bugungi kunda barcha sohalarida, ayniqsa ta’lim jarayonida sezilarli darajada yuqori o’rina chiqib bormoqda. Sun’iy intellektning psixologik bilimlarni oshirishdagi asosiy afzalliklari quyidagilar:

- ta’limning individuallasuvi;
- tezkor va aniq tahlil;
- masofaviy psixologik xizmat imkoniyati;
- ilmiy tadqiqotlar samaradorligining oshishi;
- vaqt va resurslarning tejalishi.

Shuningdek, SI yordamida psixologik yordamni uzoq hududlardagi insonlarga ham yetkazish mumkin.

Biroq, shu bilan birga mavjud muammolar va cheklovlar ham uchraydi. Jumladan, sun’iy intellektni psixologiyada qo‘llash ayrim muammolarni ham yuzaga keltiradi:

- shaxsiy ma’lumotlar maxfiyligi;
- inson hissiyotlarini to‘liq tushuna olmaslik;

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

- texnologiyaga ortiqcha qaramlik;
- noto‘g‘ri tavsiyalar xavfi.

Shuning uchun SI tizimlari mutaxassis psixolog nazorati ostida qo‘llanilishi maqsadga muvofiqdir.

Xulosa qilib aytganda, sun‘iy intellekt psixologik bilimlarni rivojlantirishda muhim innovatsion vosita hisoblanadi. U psixologik ta‘lim, diagnostika va ilmiy tadqiqotlar samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, interaktiv platformalar, chatbotlar va virtual texnologiyalar insonlarning psixologik savodxonligini oshirishda katta ahamiyat kasb etmoqda.

Kelajakda sun‘iy intellekt va psixologiya integratsiyasi yanada rivojlanib, inson ruhiy salomatligini saqlash va psixologik yordam sifatini yaxshilashga xizmat qilishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. *Yuksak ma‘naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent: Ma‘naviyat, 2008.
2. G‘oziev E.G‘. *Umumiy psixologiya*. Toshkent: O‘qituvchi, 2010.
3. Davletshin M.G. *Psixologiya asoslari*. Toshkent, 2009.
4. Russell S., Norvig P. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson Education, 2021.
5. Woolf B. *Building Intelligent Interactive Tutors*. Morgan Kaufmann, 2010.
6. Mayer R. *Multimedia Learning*. Cambridge University Press, 2014.
7. UNESCO. *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities.*, 2021.